

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/230820,Sejm-PRL-uchwalil-ustawe-o-zwiazkach-zawodowych-formalnie-delegalizujac-NSZZ-Sol.html>
27.02.2026, 02:01

Sejm PRL uchwalił ustawę o związkach zawodowych, formalnie delegalizując NSZZ „Solidarność”

Sejm PRL 8 października 1982 r. przyjął ustawę o związkach zawodowych, delegalizując jednocześnie wszystkie istniejące organizacje, na czele z „Solidarnością”. W efekcie wywołało to falę protestów w całym kraju. Do największych starć z ZOMO doszło w stoczni w Gdańsku, gdzie aresztowano ok. 270 osób, w Nowej Hucie w Krakowie pod pomnikiem Lenina, gdzie zginął 20-letni robotnik. Do dużej manifestacji członków i sympatyków „Solidarności” doszło również 13 października we Wrocławiu. Zamieszki objęły obszar Starego Miasta i trwały do późnej nocy.

[Solidarność](#)

08.10

Napis „Solidarność” na ścianie jednego z budynków w Gdańsku - Wrzeszczu wykonany podczas demonstracji w dniu 11.10.1982 r. Fot. IPN

Sejm PRL, przy 12 głosach przeciwnych i 10 wstrzymujących się, uchwalił „Ustawę o związkach zawodowych i organizacjach rolników”. W świetle ustawy wszystkie związki zawodowe, istniejące przed 13 grudnia 1981 r., w tym NSZZ „Solidarność”, rozwiązano. W nowej ustawie znalazło się wiele zapisów, które teoretycznie stwarzały warunki do powołania związków zawodowych na terenie zakładu pracy np. art. 2. punkt 1 zawierał zapis: „Związki zawodowe są niezależne od organów administracji państwowej i gospodarczej” lub art. 6. punkt 1: „Związki zawodowe reprezentują i bronią praw i interesów pracowników w zakresie warunków pracy i płac oraz warunków socjalno-bytowych i kulturalnych”. Ostatecznie zawarte artykuły w ustawie

pozostawały pustymi słowami na papierze, ponieważ władza komunistyczna nie zamierzała ustąpić robotnikom.

Decyzja władz komunistycznych nie została uznana na świecie. O sile Solidarności świadczy chociażby fakt, że delegalizacja „Solidarności” wywołała liczne protesty za granicą. Prezydent USA Ronald Reagan już 9 października zapowiedział, że odpowiedzią władz amerykańskich będzie pozbawienie PRL klauzuli najwyższego uprzywilejowania w handlu ze Stanami Zjednoczonymi. Natomiast w 1986 r. NSZZ „Solidarność” została afiliowana do Międzynarodowej Konfederacji Wolnych Związków Zawodowych (MKWZZ) i Światowej Konfederacji Pracy (SKP).

Decyzja o rozwiązaniu „Solidarności” wywołała także falę protestów społecznych. Do najtragiczniejszych wydarzeń doszło 13 października 1982 r. Pokojowe demonstracje w Nowej Hucie w Krakowie zostały zaatakowane przez ZOMO i przerodziły się w wielogodzinną bitwę uliczną. Śmierć poniósł 20-letni Bogdan Włosik, który poszedł do kościoła. Zginął zastrzelony przez esbeka.

Śmiertelny strzał oddał obserwujący zamieszki „po cywilu” kpt. SB Andrzej Augustyn. W zachowanej notatce możemy przeczytać: „[oficer] wyciągnął pistolet i z bliskiej odległości strzelił do niego trafiając w brzuch. Ranny natychmiast upadł, a oficer oddalił się spokojnym krokiem do nieoznakowanego radiowozu”. Śmiertelnie ranny Bogdan wyszeptał w karetce „Komuniści mnie zabili...”. Zmarł na stole operacyjnym w krakowskim Szpitalu Wojskowym przy ul. Wrocławskiej o godzinie 21.15. Pogrzeb Bogdana Włosika był wielką solidarnościową manifestacją, na którą przyszło około 20 000 osób. Jego śmierć stała się dodatkowym motywem do antykomunistycznego oporu.

Zabójca Bogdana Włosika pracował w SB do 1987 r., kiedy w wieku 40 lat przeszedł na emeryturę. Do 1989 r. nie poniósł odpowiedzialności, mimo, że przekroczył granice obrony koniecznej. W 1991 r. został skazany na 8 lat więzienia, a w kolejnym roku sąd zaostrzył wyrok do 10 lat. Ostatecznie Augustyn wyszedł na wolność po upływie 5 lat za dobre sprawowanie.

W maju 2019 r. Bogdan Włosik został pośmiertnie odznaczony Krzyżem Wolności i Solidarności, przyznawanym przez Instytut Pamięci Narodowej.

Polecamy:

- [Portal „Encyklopedia Solidarności”](#)
- [Artykuły na portalu przystanekhistoria.pl](#)
- [Wystawa Przełom. Sierpień 1980 i „Solidarność”](#)
- [Publikacje wydawnictwa IPN](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Solidarność

Artykuł